

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Kumprechtem ve věci žalobce **Ing. L. K.**, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské nám. 1245, Hradec Králové 3, PSČ 500 03, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2009, zn. 19177/VZ/2009, t a k t o :

I. Žaloba s e z a m í t á .

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou došlou Krajskému soudu v Hradci Králové dne 18. 12. 2009 se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2009, zn. 19177/VZ/2009, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti usnesení Komise k projednávání přestupků Města Chlumec nad Cidlinou ze dne 31. srpna 2009, č.j. SPR 3439/09 355/2009-Pan, P 54,55/2009, jímž bylo žalobci odepřeno nahlédnout do spisu č.j. P 54,55/2009, a toto potvrzeno. Žalovanému v ní předně souhrnně vytýkal, že se nevypořádal s jeho odvolacími námitkami, čímž měl porušit § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění (dále jen „správní řád“), stanovící požadavky na odůvodnění správního rozhodnutí, že nerespektoval svůj precedens ze dne 27. 5. 2009, č.j. 8309/VZ/2009, a principy dobré správy. Poté své námitky specifikoval odkazy na jednotlivá ustanovení Ústavy České republiky, Listiny

základních práv a svobod, správního řádu a praxi Kanceláře veřejného ochránce práv v souvislosti s principy dobré správy. Vzhledem k tomu navrhoval žalované rozhodnutí zrušit a věc žalovanému vrátit s příslušným právním názorem k dalšímu řízení.

Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 8. 3. 2010. V něm k otázce nahlížení do spisu mimo jiné uvedl, že dne 18. 5. 2009 bylo prvostupňovému správnímu orgánu doručeno oznámení Policie ČR č.j. KRPH-14629-10/PŘ-2009-050212, o přestupcích proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. a) a c) zákona ČNR č. 200/1990 Sb., o přestupcích, v platném znění (dále jen „přestupkový zákon“), z jejichž spáchání byli podezřelí J. V. a Ing. L. K.. J. V. se měl dopustit přestupku tím, že dne 18. 4. 2009 při dohadování se o spornou hranici pozemků Na Františku v Chlumci nad Cidlinou nevrátil žalobci jeden list geodetického záznamu k vytyčení pozemku a napřáhl se směrem k němu a jeho dceři, Ing. L. K., s náznakem úderu. Ing. L. K. se měla přestupku dopustit vůči J. V. tím, že mu vulgárně nadávala. Protože tyto dva údajné skutky spolu souvisely, byly ve smyslu ust. § 57 odst. 2 přestupkového zákona šetřeny společně. Protože prvostupňový správní orgán nezahájil řízení ani věc neodložil či nepostoupil jinému orgánu v zákonné lhůtě 60 dní, vyzval ho žalovaný přípisem ze dne 3. 8. 2009, čj. 14494/VZ/2009, na základě žádosti o ochranu před nečinností podané žalobcem, ke zjednání nápravy. Na základě toho předvolala přestupková komise žalobce k podání vysvětlení na den 11. 8. 2009 a 3. 9. 2009, která se nakonec nekonala.

Dne 31. 8. 2009 v 11:00 hodin se totiž žalobce dostavil spolu se svojí dcerou Ing. L. K. k přestupkové komisi a požádal o nahlédnutí do spisu ve věci sp. zn. P 54,55/2009. Nahlédnutí mu bylo odepřeno a zároveň o tom bylo vydáno usnesení čj. SPR 3439/09 355/2009-Pan. Bylo vycházeno z toho, že v době, kdy žalobce požádal o umožnění nahlédnutí do spisu, nebylo ještě zahájeno přestupkové řízení ani z moci úřední, ani na návrh ve smyslu ust. § 68 odst. 1 a 2 přestupkového zákona, a proto nemohl být žalobce ani účastníkem řízení. Nebyl ani osobou poškozenou, když policii při podání vysvětlení dne 18. 4. 2009 uvedl, že jemu ani jeho dceři z jednání podezřelého J. V. žádná škoda nevznikla (viz úřední záznam o podání vysvětlení ze dne 18. 4. 2009), přičemž případný nárok na náhradu majetkové škody nemohl uplatnit, neboť přestupkové řízení nebylo v dané věci vůbec zahájeno. Právě vzhledem k těmto skutečnostem dospěl žalovaný shodně s prvostupňovým správním orgánem k závěru, že žalobce nebyl účastníkem řízení o přestupku a nespadal do okruhu osob oprávněných k nahlížení do spisu ve smyslu § 38 odst. 1 správního řádu. S ohledem na to, že žalobce i přes poučení a výzvu přestupkové komise odmítl prokázat právní zájem nebo jiný vážný důvod ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu, pro který by mu bylo možno vyhovět, nemohl ho prvostupňový správní orgán považovat ani za jinou osobu oprávněnou k nahlédnutí do spisu na základě ust. § 38 odst. 2 správního řádu. Poté se žalovaný vyjádřil velmi podrobným způsobem k žalobním námitkám ohledně údajného porušení jednotlivých ustanovení žalobcem zmíněných právních předpisů. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby.

S obsahem vyjádření žalovaného k žalobě byl žalobce seznámen, když mu nadepsaný krajský soud zaslal jeho stejnopis, přičemž jej vyzval k replice k němu. Žalobce v ní setrval na svých dosavadních námitkách. Poukazoval přitom na to, že o nahlížení do spisu požádal z důvodu řádného vyřešení věci. Jelikož mu to však nebylo umožněno, bylo podle něho rozhodnuto ve věci nezákonným způsobem, odložením věci pro důkazní nouzi. Jen na základě výsledku J. V. ml. Nesprávnost postupu Komise k projednávání přestupků Města Chlumec nad Cidlinou dále odůvodňoval na pozadí rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č.j. 3 Ads 128/2009-71,a ze dne 13. 12. 2006, č.j. 5 As 3/2006-70. Návrh na rozhodnutí ve věci učinil stejný jako v žalobě.

Krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s.ř.s.“), a to bez nařízení jednání, přičemž rozsudkem ze dne 13. 10. 2010, č.j. 51 Ca 15/2009-29, žalované rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. Dospěl totiž k závěru, že již pouhý fakt, že žalobce měl podávat vysvětlení ve „své přestupkové věci“, v níž na něho bylo pohlíženo jako na podezřelého, mu zakládalo onen právní zájem nebo jiný vážný důvod k nahlédnutí do spisu, byť ne bez dalšího (viz uvedený rozsudek). V tom se nadepsaný krajský soud ztotožnil se žalobcem. Krom toho měl rozhodnutí za neodůvodněné a tudíž za nepřezkoumatelné.

Proti uvedenému rozsudku ale podal žalovaný kasační stížnost, o níž rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 29. července 2011, č.j. 8 As 81/2010-63, tak, že rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 10. 2010, č.j. 51Ca 15/2009-29, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dospěl totiž k následujícímu závěru (dále citace části odůvodnění uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu, viz strana čtvrtá a další, body 17 - 24).

„Jak žalovaný, tak i krajský soud ve svých rozhodnutích dostatečně objasnili, proč žalobce nebylo možné považovat za účastníka přestupkového řízení, a tedy z jakého důvodu mu nesvědčilo právo nahlížet do spisu na základě § 38 odst. 1 správního řádu. Žalobce v době žádosti o nahlédnutí do spisu nemohl být účastníkem řízení, jelikož řízení o přestupku nebylo ve věci zahájeno. Krajský soud správně poznamenal, že přestupkové řízení není zahájeno samotným oznámením přestupku. Nejvyšší správní soud doplňuje, že v záznamu do spisu ze dne 31. 8. 2009 založeném na č. 1. 29 správního spisu a podepsaném žalobcem, je sice u jména žalobce uvedeno „poškozený“, avšak se zřejmě jedná o chybu v psaní, neboť je v něm současně konstatováno, že nebylo zahájeno správní řízení, a proto žalobce nemůže nahlédnout do spisu jako účastník řízení.

Nebyl-li žalobce účastníkem řízení ani jeho zástupcem, musel pro přiznání práva na nahlížení do spisu prokázat právní zájem či vážný důvod. Následně by musel správní orgán zkontrolovat, zda nahlédnutím do spisu nedojde k porušení práva některého z účastníků, popřípadě dalších dotčených osob anebo veřejného zájmu.

Krajský soud ve svém rozhodnutí uvedl, že mezi osobami, jimž svědčí právo na nahlížení do spisu na základě § 38 odst. 2 správního řádu, nelze činit rovnítko. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že to, co od sebe tyto osoby odlišuje, je právě projevený a prokázaný právní zájem či jiný vážný důvod na nahlížení do spisu. Tento zájem či důvod může existovat u jednoho oznamovatele přestupku téhož typu a u druhého nikoliv. Nejvyšší správní soud proto přisvědčil stěžovateli, že za dané situace bylo na žalobci, aby nejenom tvrdil, ale i prokázal, že jsou na jeho straně dány důvody pro umožnění nahlížení do spisu předvídané v § 38 odst. 2 správního řádu. Zdejší soud v tomto ohledu poukazuje na rozsudek ze dne 22. 7. 2010, čj. 9 As 17/2010 - 73, www.nssoud.cz, podle kterého „(u)stanovení § 38 odst. 2 správního řádu váže oprávnění nahlédnout do spisu na prokázání vážných důvodů či právního zájmu. Nestačí tedy pouze povinnost tyto důvody tvrdit, ale též prokázat. Důkazní břemeno leží zcela nepochybně na žadateli o nahlédnutí do spisu.“

Ze záznamu do spisu ze dne 31. 8. 2009 a na něj navazujícího usnesení z téhož dne, čj. SPR 3439/09 355/2009-Pan, plyne, že žalobce byl poučen o tom, že pro nahlédnutí do spisu musí tvrdit a prokazovat skutečnosti osvědčující jeho právní zájem či jiný vážný důvod. Žalobce ovšem v průběhu řízení před správním orgánem prvního stupně ani před žalovaným žádný právní zájem či vážný důvod nejen neprokázal, ale především ani netvrdil. Setrval totiž na svém názoru, že mu tato povinnost nesvědčí, neboť je poškozeným a oznamovatelem přestupku, tedy účastníkem řízení. Žalobce proto správním orgánům neumožnil ani vážít, zda vyhovění žádosti o nahlížení do spisu (příp. jeho části) není v rozporu s právy jiných dotčených osob či veřejným zájmem.

Správní orgán tedy odepřel žalobci nahlížení do spisu nikoli bezdůvodně, ale výkon tohoto práva navázal na splnění zákonem předpokládaných požadavků. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 2. 2011, čj. 8 As 80/2010 - 68, www.nssoud.cz, týkajícím se skutkově obdobného případu, zdůraznil, že povinnost tvrzení a povinnost důkazní není ve vztahu k nahlížení do spisu podle § 38 odst. 2 správního řádu samoúčelná. Jsou to totiž právě skutečnosti uváděné žadatelem o nahlížení do spisu a týkající se tvrzeného právního zájmu či jiného vážného důvodu, které správnímu orgánu umožňují posoudit, zda je v konkrétním případě na místě umožnit žadateli do spisu (příp. do jeho části) nahlédnout, nebo zda je případné poskytnout ochranu právům některého z účastníků, v daném případě pak dalších dotčených osob anebo veřejnému zájmu, a nahlédnutí do spisu žadateli s odkazem na překážku předvídanou § 38 odst. 2 správního řádu in fine neumožnit.

Jestliže stanovení podmínek pro to, aby osobě odlišné od účastníka řízení bylo umožněno nahlížení do spisu, není samoúčelné, nelze v posuzované věci požadavek správního orgánu, aby žalobce prokázal právní zájem či jiný vážný důvod považovat za nepřipustný formalismus. Ze správního řádu nelze dovodit, že by správní orgán, a to bez součinnosti žalobce, který v řízení netvrdil ani neprokázal onen zájem nebo důvod, měl splnění těchto podmínek dedukovat či presumovat z obsahu správního spisu či pouhé skutečnosti, že žalobce je oznamovatelem možného přestupku způsobeného sousedskými spory. Dlužno přitom konstatovat, že žalobce se v rámci řízení před správním orgánem prvního stupně ani před žalovaným, a nadto ani v žalobě nedomáhal nahlížení do spisu na základě § 38 odst. 2, nýbrž na základě § 38 odst. 1 správního řádu. Za takové situace pak nelze správnímu orgánu

vytýkat, že nikterak blíže nerozváděl své úvahy o právních zájmech žalobce ve smyslu § 38 odst. 2 správního řádu.

Nejvyšší správní soud se proto v daném případě nemohl ztotožnit se závěrem krajského soudu v tom, že požadovaný právní zájem nebo jiný vážný důvod v případě žalobce zakládala pouhá skutečnost, že žalobce podal oznámení o spáchání přestupku, a správní orgán proto nemusel trvat na povinnosti žalobce tvrdit a prokazovat skutečnosti osvědčující jeho zájem na nahlížení do spisu.

Nejvyšší správní soud závěrem přisvědčuje stěžovateli, že rozhodnutí správního orgánu prvního stupně je sice stručné, nicméně jsou z něj patrné důvody, pro které nebylo žalobci umožněno nahlédnout do spisu vedeného pod sp. zn. P 54,55/2009. Dané usnesení i rozhodnutí stěžovatele požadavku přezkoumatelnosti vyhovují. Na základě shora uvedených skutečností Nejvyšší správní soud shledal napadený rozsudek krajského soudu nezákonným, zrušil jej a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).“

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že žalobce nebyl účastníkem řízení ani jeho zástupcem (žádné řízení ostatně v té době neprobíhalo), ani neprokázal pro přiznání práva na nahlížení do spisu právní zájem či vážný důvod (viz § 38 odst. 1 a 2 správního řádu), přestože byl poučen o tom, že pro nahlédnutí do spisu musí tvrdit a prokazovat skutečnosti osvědčující takový právní zájem či jiný vážný důvod. Orgány veřejné správy zúčastněné na řízení tak podle něho odepřely žalobci nahlížení do spisu nikoli bezdůvodně (v podrobnostech viz výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu).

Byv podle § 110 odst. 3 s.ř.s. vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem, postupoval krajský soud při novém přezkumu žalovaného rozhodnutí v intencích jeho závěrů. Ve věci rozhodl již bez nařízení jednání, když s tímto postupem oba účastníci řízení souhlasili. Protože pak Nejvyšší správní soud konstatoval, že v dané věci žalobce nebyl oprávněn nahlédnout do přestupkového spisu z titulu účastenství v přestupkovém řízení, že neprokázal existenci důvodů pro nahlížení do spisu ani dle § 38 odst. 2 správního řádu a že odůvodnění rozhodnutí orgánů veřejné správy zúčastněných na řízení v dané věci je dostatečné a přezkoumatelné, krajskému soudu nezbylo, než se těmito závěry řídit. Vzhledem k tomu krajský soud musel bez dalšího žalobu jako nedůvodnou, a to právě s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. července 2011, č.j. 8 As 81/2010-63, podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítnout, neboť by bylo zcela nadbytečné jen jinými slovy opakovat totéž (viz výše).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Krajský soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, a to jak před krajským soudem, tak před nejvyšším správním soudem, neboť žalobce v konečném řešení úspěch ve věci neměl a pokud jde o žalovaného, tak krajský soud nezjistil, že by mu nějaké náklady vznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 30. listopadu 2012

JUDr. Pavel Kumprecht, v.r.
samosoudce